herpy

SKILDPADDER

Painted Turtle

Chrysemys picta

Chrysemys picta er en dagaktiv, halvt vandlevende skildpadde fra Nordamerika med røde og gule striber på hals, ben og skjoldkant. Skjoldet bliver 13-25 cm, og dyret kan leve i mange årtier. Et voksent dyr kræver et stort, filtreret kar med flere hundrede liter vand, en varm solplads og kraftig UVB.

Familie: Emydidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**13-25 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**300-500 g**
Levetid	**25-40 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**170 × 70 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-30 °C**
Hotspot	**30-40 °C**
Temperatur, nat	**15-24 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 25-35 cm
Vandtemperatur	**21-27 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, færdigfoder, planter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**4-15 æg**
Kuld pr. år	**1-5**
Inkubation	**72-80 dage** ved 25-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

EU-bilag B (kun levende dyr) efter forordning (EU) 2026/1383; ikke på CITES-listerne. Bilaget er aflæst i én gengivelse af forordningen og ikke krydstjekket, så det er sandsynligt, men ikke bekræftet. Ikke på EU's liste over invasive arter af unionsbetydning. Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) om kravene til dokumentation ved køb og salg.

Om arten

Chrysemys picta er en lille til mellemstor ferskvandsskildpadde, der tilbringer det meste af døgnet i vandet og går på land for at sole sig og lægge æg. Skjoldet (carapax) er ovalt, glat og forholdsvis fladt, olivengrønt til sort uden køl. Bugskjoldet (plastron) er gult, hos nogle med rødlige toner og mørke tegninger i midten. Huden er olivenfarvet til sort med røde og gule striber på hals, ben og hale, og ansigtet har gule striber med en stor gul plet bag hvert øje. Fødderne har svømmehud. Alle mål i teksten er skjoldlængden.

Voksne dyr måler 13-25 cm, og hunnerne bliver større end hannerne. Hunnen har et højere, mere rundet skjold og vejer i gennemsnit omkring 500 g mod hannens omkring 300 g. Hannen kendes på meget lange kløer på forbenene og en længere, tykkere hale, hvor kloakåbningen sidder længere ude. Størrelsen svinger med underarten: den vestlige bliver størst og

sjældent over 20 cm, enkelte op til 25 cm, den østlige og den centrale når omkring 18 cm, og den sydlige form omkring 15 cm.

Arten har tre underarter, som krydser sig, hvor deres udbredelsesområder mødes. Den østlige (*C. p. picta*) har skjoldpladerne i lige rækker på tværs af ryggen og et næsten ensfarvet gult bugskjold. Den centrale (*C. p. marginata*) har en mørk, symmetrisk plet midt på bugskjoldet. Den vestlige (*C. p. bellii*) har et netlignende lyst mønster på skjoldet og en stor farvet plet, ofte rødlig, der strækker sig ud mod kanten af bugskjoldet. Den sydlige form (*C. dorsalis*) regnes i dag oftest som en selvstændig art. Pasningen er den samme for alle former.

Arten forveksles ofte med *Trachemys scripta*. *C. picta* er fladere og har hverken den røde plet bag øjet eller det spættede bugskjold.

Levetiden i fangenskab er typisk 25-30 år, og enkelte dyr bliver 40-50 år. Arten er sky og ikke en skildpadde, man tager op; de fleste dyr stresses af at blive håndteret. En voksen skildpadde har brug for stor vandmængde, varme og UVB hele sit lange liv.

Læs mere: Lys og UVB

Udbredelse og levested

Chrysemys picta er Nordamerikas mest udbredte skildpadde og den eneste, hvis udbredelse går fra Atlanterhavet til Stillehavet. Arten findes i det sydlige Canada fra Nova Scotia og New Brunswick over Quebec, Ontario og prærieprovinserne til British Columbia, i det meste af USA fra Maine til Washington og Oregon, og i et enkelt vandløb i det nordlige Mexico (Chihuahua). Mod syd når den Golfkysten i Louisiana og Alabama, og i det sydvestlige USA (blandt andet Texas, New Mexico, Arizona og Utah) findes kun spredte bestande.

Den østlige underart lever fra de canadiske Maritimes til Georgia øst for Appalacherne. Den centrale lever i Great Lakes-området og Midtvesten ned til Tennessee og det nordvestlige Alabama. Den vestlige lever fra de canadiske prærier og Great Plains mod vest til Stillehavskysten.

Uden for det oprindelige område findes arten i dag som indført blandt andet omkring Phoenix i Arizona og i Tyskland, Spanien, Filippinerne og Indonesien, fordi dyr er sluppet ud. Landene ved kortet er kun den oprindelige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Canada, USA og Mexico.

LEVESTED

Chrysemys picta lever i rolige, lavvandede ferskvande med blød, mudret bund: damme, små søer, moser, sumpe og langsomme floder og kanaler. Arten foretrækker store vådområder med megen vandplantevækst og længere perioder med høj vandstand, og den klarer sig også i menneskeskabte damme og forurenede vandområder.

Dagen følger solen. Dyret kommer op ved solopgang og soler sig i flere timer på træstammer, sten og andre genstande over vandet. Opvarmet vender det tilbage til vandet for at æde, og efter afkøling kommer det op igen en eller to gange. Mange dyr soler sig sammen, og op til 50 individer kan ligge i bunker på samme træstamme. Ved fare glider de lynhurtigt i vandet. Om natten hviler dyret på bunden eller på en genstand under vandet.

I koldere egne går arten i vinterhvile ved at grave sig ned i mudder på bunden af vandet. Ungerne klækker i august og september, og i de nordlige egne bliver mange i reden over vinteren og kommer frem næste forår; de kan tåle frost, fordi blodet kan underafkøles. I de sydligste egne går arten ikke nødvendigvis i vinterhvile. Hunnerne forlader vandet fra slutningen af maj for at grave rede, ofte i åben, solbeskinnet, sandet jord nær vandet.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Hold dyret i et akvarium, et stort kar eller en lukket indendørs dam, ikke i et almindeligt terrarie. Vandmængden bestemmer størrelsen: der skal være mindst ca. 15 liter vand pr. cm skjoldlængde, og vanddybden skal mindst svare til skjoldlængden. En skildpadde på 20 cm skal altså have mindst 300 liter vand, og landdelen kommer oveni. Boksens mål, 170 × 70 × 60 cm, giver et vandparti på 130 × 70 cm med 35 cm vand (omkring 320 liter), en landdel på 40 × 70 cm og 25 cm kant over vandet. Større er altid bedre, og hver ekstra skildpadde kræver mere vand.

Indret fra start en opstilling til et voksent dyr, for ungerne vokser hurtigt. Vand er tungt: 320 liter vejer 320 kg, så placér opstillingen på et gulv, der kan bære den. Landdelen skal være så stor, at hele dyret kommer helt op af vandet og tørrer. Byg den som en strandbred eller hylde med en ru rampe, og læg en stor, flad sten som solplads. Lampe og UVB sidder direkte over solpladsen. Et skjulested under vandet skal være sikkert, så dyret ikke kan sidde fast og drukne. Planter i karret bliver revet i stykker, uanset om dyret æder dem. Bunden kan være bar, eller du kan bruge sten, der er for store til at sluges, eller så fint grus, at det passerer uskadt.

Hold opstillingen helt flugtsikker, både inde og ude. En udendørs dam om sommeren skal være lukket mod både flugt og rovdyr: hegn der går mindst 30 cm ned i jorden, og net over toppen. Undgå finmasket net, der skærer meget af solens UVB væk.

Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Solpladsens overflade skal være omkring 40 °C, målt med et infrarødt termometer et par timer efter, at lamperne er tændt, og luften over solpladsen 30-35 °C. Varm op med halogenlamper i dybe kupler med keramisk fatning, og lad lampen sidde i samme afstand fra solpladsen som UVB-røret. Luften i resten af rummet skal være 20-30 °C om dagen.

Vandet skal være 24-27 °C. Voksne dyr tåler køligere vand ned til omkring 21 °C, og unger har brug for 24-29 °C; begge tal er lånt fra *Trachemys scripta*. Sæt vandvarmeren på den laveste temperatur, så der opstår en gradient i karret, og beskyt varmeren med en perforeret plastskærm eller et PVC-rør, så dyret ikke brænder sig. Kontrollér vandet med et digitalt termometer, og sørg for, at der ikke er træk, for stærke udsving i temperaturen kan give luftvejsinfektioner.

Om natten slukkes lamperne, og lufttemperaturen kan falde til omkring 15-24 °C. Lampernes tænd-sluk-tid indstilles på en timer til 11-13 timers lys i døgnet.

Vinterhvile er naturlig for arten. Dyret holder op med at æde, når vandet om efteråret bliver koldere end 15-18 °C, og i de nordlige egne varer vinterhvilen fra oktober til marts med en kropstemperatur omkring 6 °C; de sydligste bestande går ikke nødvendigvis i vinterhvile. I fangenskab er vinterhvile ikke et krav, og et dyr, der holdes ved jævn varme hele året, klarer sig fint uden. Vil du give dyret en vinterhvile, så følg samme fremgangsmåde som for *Trachemys scripta*: kun sunde, velnærede dyr efter et dyrlægetjek, ingen fodring de sidste uger før, 3-5 °C i højst 14 uger og vejning hver 2.-4. uge. Et dyr, der af sig selv bliver sløvt og holder op med at æde midt i den varme sæson, skal til dyrlæge.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Skildpaddens fugtighed er vandet selv, så luftens relative fugtighed er ikke nærmere dokumenteret for arten og er ikke afgørende; 50-80 % i rummet er rigeligt. Det afgørende er vandets renhed.

Dyret afgiver sin afføring i vandet, så vandet bliver hurtigt snavset. Brug et kraftigt filter, og skift en del af vandet jævnligt; filtret alene er ikke nok. Fjern foderrester og snavs med et fiskenet efter fodring.

VAND OG VANDKVALITET

Vandet er dyrets opholdssted, så det skal være dybt, rent og varmt. Vanddybden skal mindst svare til skjoldlængden, og 25-35 cm passer til voksne dyr. Temperaturen er 24-27 °C (se Temperatur).

Filtret skal både filtrere mekanisk og biologisk. Den mekaniske del fjerner foderrester og afføring; den biologiske del, med svamp eller keramiske ringe, huser nyttige bakterier, der omsætter giftigt kvælstofaffald. Bakterierne skal have strømmende vand. Et filter beregnet til fisk er ofte for svagt, så vælg et, der er beregnet til mindst 2-3 gange vandmængden, helst et udvendigt tøndefilter. Undergrundsfiltre og små indvendige filtre er ikke egnede. En luftsten giver ekstra ilt, men er ikke et filter.

Rens filtret mindst en gang om måneden, og skyl filtermediet i vand fra karret, ikke fra hanen, så bakterierne bevares. Brug aldrig sæbe. Tag stikket ud med tørre hænder, før du rører ved filtret, og sæt al elektrisk udstyr ved vandet til en fejlstrømsafbryder (HPFI-relæ). Rens ikke filter i køkkenet.

LYS OG UVB

UVB er en nødvendighed. Arten hører til Ferguson-zone 3-4. UV-indekset på solpladsens overflade skal være omkring 3,0-4,0, og der må gerne være områder med lavere UV-indeks, så dyret kan vælge. Angivelserne for UV-indekset går fra 2,9 til 7,4. Brug et T5 HO-rør med reflektor, der dækker 50-75 % af opstillingens længde og sidder over solpladsen.

Afstanden fra røret til dyrets ryg er 28-33 cm for et rør med 5-6 % UVB og 43-53 cm for et rør med 10-12 % UVB. Hæng aldrig røret tættere end 25 cm på solpladsen, for så dækker strålingen ikke dyret jævnt. Plastik og glas stopper UVB helt, og net

stopper en del, så der må ikke være noget mellem røret og dyret. UVB-rør mister styrke og skal skiftes jævnligt. Udendørs giver solen både varme og UVB i de varme måneder.

Supplér med en kraftig dagslyslampe på omkring 6.400 K. Lyset skal være tændt omkring 12 timer i døgnet. Brug aldrig farvet lys, heller ikke om natten, for dyrets øjne er meget følsomme over for farver.

FODER

C. picta er altædende. I naturen æder den vandplanter, alger, vandinsekter, krebsdyr, snegle, små fisk og ådsler. De unge dyr er mest kødædende, og med alderen bliver kosten mere plantebaseret. Skildpadden æder i vandet, så kast maden i karret. Den røde og gule farve på huden kommer af plantestoffer (karotenoider) fra føden, så en varieret kost med alger og vandplanter fastholder farverne.

Fodringsplanen er lånt fra *Trachemys scripta*, som har næsten samme kost. Dyr under 1 år får omtrent 50 % animalsk føde og 50 % grønt: animalsk føde hver dag, grønt hver dag og pellets hver anden dag. Dyr over 1 år får 25 % animalsk og 75 % grønt: animalsk føde 1-2 gange om ugen, grønt hver dag og pellets 2-3 gange om ugen. En portion animalsk føde er, hvad dyret kan æde på 5-10 minutter, en portion grønt svarer til skjoldets størrelse, og en portion pellets til hovedets.

Vælg pellets med 30-40 % protein, lavt fedtindhold, D-vitamin og højt kalk-fosfor-forhold, og giv vitamin- og mineraltilskud. Animalsk føde: regnorme, melorme, kakerlakker, fårekyllinger, rejer og krill, snegle fra opdræt og små fisk; hele dyr er bedre end stykker. Grønt: vandlinse, vandsalat, vandhyacint, mælkebøtte, kløver, fuglegræs, løvsalat, endivie og grønkål. Frugt er en lejlighedsvis godbid. Giv aldrig avocado, løg, tomat, citrusfrugter, svampe, rabarber eller stærk peber. Brug kun planter fra naturen, der er sikkert bestemt og ikke sprøjtet. Kalk får dyret via pellets og en sepiaskal i karret, hvis hårde plastikbagside skal fjernes først.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

C. picta er dagaktiv, sky og hurtig til at flygte ned i vandet. Den er ikke tæmmet og trives ikke med kontakt, så den skal kun håndteres, når det er nødvendigt, fx ved sundhedstjek eller rengøring. Håndtering stresser dyret, og det kan bide og kradse. Skal dyret løftes, så tag det nedefra og hold skjoldet med begge hænder. Vask hænder med sæbe før og efter, og lad ikke børn under 5 år håndtere dyret.

Arten er ikke egentlig social, men tåler andre skildpadder af samme størrelse med lignende krav, hvis der er meget plads og mange skjul og solpladser. Begge køn kan være dominerende eller territoriale. Ses vedvarende aggression, så giv et større kar eller adskil dyrene. Hold hanner med hunner kun, hvis hunnerne kan komme væk, for hannerne kan være hårdhændede ved parringen. Den enkleste form er ét dyr i et stort kar.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har længere kløer på forbenene, en længere og tykkere hale, og kloakåbningen sidder længere ude på halen; hunnen er større, har et højere skjold og en kortere hale. Hannerne er kønsmodne ved 7-9 cm bugskjoldlængde, i de fleste bestande efter 2-5 år, og hunnerne ved 10-13 cm bugskjoldlængde efter 6-10 år. I de nordligste bestande går det langsommere: hanner efter 7-9 år og hunner efter 11-16 år. Væksten er hurtig de første år, og dyrene vokser derefter langsomt.

PARRING

Parringen sker under vand om foråret og om efteråret, når vandet endnu er køligt. Hannen følger efter hunnen, indtil de er ansigt til ansigt, og stryger hendes ansigt og hals med de lange kløer; en modtagelig hun gengælder bevægelsen. Gentages det flere gange, svømmer hunnen til bunden, hvor parringen foregår. Hannen kan skade hunnen med næbbets tandlignende spidser og kløerne. Hunnen kan gemme sæd i op til tre år og lægge flere kuld efter en enkelt parring, og et kuld kan have flere fædre.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æg fra sidst i maj til midt i juli, i noget så lidt som 4 og op til 15 æg pr. kuld, afhængigt af størrelse og underart (omkring 5 hos den østlige, 8 hos den centrale og 12 hos den vestlige). De fleste hunner lægger 1-2 kuld om året, og enkelte op til 5. Hun graver en kolbeformet rede med bagbenene i blød, sandet, solbeskinnet jord og lægger æggene deri; derefter dækker hun hullet og forlader reden. Arbejdet tager op til fire timer. En hun skal altid have en kasse med jord eller sand på landdelen, også når hun holdes alene, så hun har et sted at grave.

INKUBATION

Æggene har en blød, bøjelig skal og er hvide og porøse. Inkubationen varer 72-80 dage i naturen og omtrent lige så længe under kunstige forhold; ungerne kommer frem i august og september. Kønnet afgøres af rugetemperaturen: 23-27 °C i den midterste tredjedel af rugetiden giver hanner, og højere eller lavere temperaturer giver hunner, men mængden af vand i reden betyder mere for overlevelse, stofskifte og vækst end temperaturen. Temperaturen på 25-30 °C i boksen er et skøn, fordi en rugetemperatur for fangenskab ikke er dokumenteret for arten. I de nordlige egne overvintrer unger i reden og kommer frem næste forår.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne klarer sig selv fra klækningen; forældrene passer hverken æg eller unger. De lever af blommen den første uge til halvanden og begynder derefter at æde. I naturen vokser de hurtigt og fordobler ofte deres størrelse i løbet af første år. Unger er mest kødædende (se Foder).

En unge kan holdes i et kar med mindst omkring 40 liter vand og en landdel, hvor den kan tørre helt. Hver ekstra unge kræver omkring 20 liter mere vand. Vandet skal være 24-29 °C, og der skal være skjul, en solplads og UVB. Holdes flere unger sammen, skal de være lige store, og alle skal have foder.

Sundhed og typiske fejl

Skildpadder skjuler sygdom, så vær opmærksom på ændringer. Vej og mål dyret jævnligt, og før en logbog over vægt, appetit og adfærd. Tegn på sygdom: hævede eller indsunkne øjne, at dyret hælder eller ikke kan dykke, åben mund, skum eller bobler ved næsen, overdreven soling eller at dyret nægter at gå i vandet, at det ikke vil æde, skæv eller uregelmæssig vækst, misfarvning og sår på hud eller skjold.

Typiske problemer og fejl i pasningen: - Beskidt vand, hvis filtret er for svagt, eller vandet ikke skiftes. - Kalkmangel og sygdomme i knogler og skjold ved for lidt UVB eller kalk. - Slugt plastik fra sepiaskal eller indretning. - For lille vandmængde, hvor dyret ikke kan svømme og ikke kan komme op af vandet. - Træk eller for kold luft, som kan give luftvejsinfektioner.

Alle krybdyr kan være symptomfrie bærere af Salmonella og smitte mennesker. Vask hænder med sæbe før og efter kontakt med dyret, vand og udstyr, og lad ikke børn under 5 år håndtere dyret. Efter et bid skal såret skylles under rindende vand i omkring fem minutter og rengøres med mild sæbe; søg læge ved dybe, blødende eller betændte sår.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser, har åben mund eller virker sløvt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.